

Megjegyzés

Ezen a vasárnapon eltérés van az akkori és a mai igekijelölés között.
A Liturgikus könyv Lk16,1–9-et, a 2020-as perikóparend Lk 16,1–12-et adja meg.

Szolga vagyok

Időpont: Szentháromság utáni 9. vasárnap, 1956. július 29.

Alapige: Lukács 12,42-48.

Monda pedig az Úr: Kicsoda hát a hű és bölcs sáfár, kit az úr gondviselővé tón az ő háza népén, hogy adja ki nekik élelmüket a maga idejében? Boldog az a szolga, a kit az ő ura, mikor haza jő, ilyen munkában talál! Bizony mondom néktek, hogy minden jószága felett gondviselővé teszi őt. Ha pedig az a szolga így szólna az ő szívében: Halogatja még az én uram a hazajövetelt; és kezdené verni a szolgálókat és szolgálóleányokat, és enni és inni és részegeskedni: Megjő annak a szolgának az ura, a mely napon nem várja és a mely órában nem gondolja, és kettévágatja őt, és a hitetlenek sorsára juttatja. És a mely szolga tudta az ő urának akaratát, és nem végezte el, sem annak akarata szerint nem cselekedett, sokkal büntetetik meg; A ki pedig nem tudta, és büntetésre méltó dolgokat cselekedett, kevesebbel büntetetik. És valakinek sokat adtak, sokat követelnek tőle; és a kire sokat bíztak, többet kívánnak tőle.

Szolga vagy! Ezt mondja Jézus a mai igében. Ó emberünk berzenkedik, önérzetünk ágaskodik ellene, ez azonban nem változtat a tényen. Jobb hát, ha nem ellenkezünk, nem tiltakozunk, nem vitatkozunk, hanem tudomásul vesszük, még pedig egyenesen személyesen: Szolga vagyok. Így kevésbé megalázó, szebben is hangzik s igazabb is, ha nem más mondja rólam, hanem magam mondom magamról: Szolga vagyok.

1. Szolga vagyok.

Mindegy, hogy ezt az állapotot milyen szóval jelölöm. A különböző fordítások más és más szót használnak. Nevezhetnek sáfárnak, kulcsárnak, intézőnek, vagy akár mai szóval "felelős"-nek is, még miniszternek is szólíthatnak, hisz ez a szó is szolgát jelent a latin nyelvben, beosztásom lehet lelki, vagy testi vonatkozású, vagy akár mind a kettő..., szolga vagyok. Méghozzá nem is akármilyen. Az eredeti szöveg szerint rabszolga. Lehet, hogy uram kiemelt a rabszolgatársaim közül és följük helyezett, bizonyos korlátozott rendelkezési jogot is kaphattam tőle, mint az igebeli sáfár, a helyzet mégis csak az, hogy nem vagyok a magamé. Sőt: ami az enyém, az sem

az enyém. Afölött is más rendelkezik. Övé a testem és a lelkem, a nappalom és az éjszakám, az eszem és az ügyességem. Nincs egy talpalatnyi hely az életemben, ahová visszavonulhatnék a szolgálatból és azt mondhatnám: most a magamé vagyok. Még a gondolataimra, sőt az álmaimra is számot tart a gazdám, számon is kéri tőlem.

Szolga vagyok, de nem ember szolgája. A másik ember is szolgál, nekem szolgatársam. Gazdánk, gazdám: Isten. Fellázadhatok ellene, megszökhetem tőle, de fel nem szabadíthatom magamat. Akkor is szolgál leszek, szökött rabszolga. Élhetem világomat távol a gazdámától, előbb-utóbb mégis utol ér a szökött rabszolga rettenetes sorsa. Okosabb hát jó lélekkel vállalni a szolgasorsot.

2. Mi a munkám?

A szolgál számára létfontosságú kérdés, hogy világosan lássa, mi a feladata. Az a feladatom, hogy adjak eledelt minden nap az Isten háza népének. /42. v./ Munkám tehát a körülöttem élő emberek szolgálata. Nem ők vannak értem, hanem én vagyok értük. Enni kell adnom nekik. Testüknek, lelküknek egyaránt. Szolgálatom teljességének megtagadása nélkül egyiket sem hagyhatom el. Hűtlen sáfár vagyok, ha csak a testük számára teríték naponta asztalt, a lelküket meg éhen hagyom veszni, vagy ha csak az emberekkel való beszélgetésre tanítom meg őket, de Istennel nem tudnak társalogni. Ha divatos ruhákról gondoskodom számukra, de Krisztus fehér ruhája érintetlen marad pedig elkészített számukra. De fordítva is igaz: Hűtlen sáfár vagyok, ha étel helyett prédikálok nekik s ahelyett, hogy felöltöztetném őket, a szegények boldogságáról tartok nekik elragadtatott bizonyágtételt.

Ez a munka nem robot, hanem nagy megtiszteltetés. Isten a munkatársává tesz általa, sőt mi több: helyettesévé. A példázatbeli gazda ugyanis elutazott hazulról s rábízta háza népét szolgájára. Megbízott benne, hogy távolléte alatt úgy fogja háza népének gondját viselni, mintha ura itthon lenne.

Isten sokszor van „távol” e világtól, helyettese azonban, én, az ember, a szolgája, itt vagyok, közel. Nekem kell tehát helyt állanom, hogy senki se mondhassa joggal: Elhagyott az Isten!

Azt sem szabad elfelejtenem, hogy kik azok, akik rám vannak bízva. Kik Isten számára? A magyar fordítás azt mondja róluk: a háza népe, a latin fordítás így szól: a familiája. Isten családja van tehát rám bízva. Azok, akik között s akiknek szolgálnom kell, drágák Isten számára. Lehet, hogy nekik nem drága Isten, lehet, hogy tékozló gyermekei, de az Ő szívében benne vannak akkor is, ha ők maguk kidobták szívükből a mennyei Atyát. Így látom-e én az én munkámat?

3. Mi a kísértésem?

Nincs olyan helyzet, melynek ne lenne meg a maga kísértése. Nincs olyan vastag falú vár, ahová a Sátán elől bombabiztos fedezékbe vonulhatnék. A Sátán még a templomba is elkísér, mellém ül, mikor a bibliát olvasom, letérdel mellém, mikor imádkozom. A szolgálóállapotnak is megvan a maga kísértése. Jó ezt tudnom, hogy vigyázzam és imádkozzam, mert különben biztos a szégyenletes bukás.

A szolgáló az a kísértése, hogy az ördög ezt suttogja be neki: Halogatja még Urad a hazajövetelt, verd a szolgálókat és szolgálóleányokat, egyél, igyál, részegeskedjél! /45 .v./ A szolgáló kísértése tehát a szeretetlen hatalmaskodás és a gyönyörkeresés.

A hatalomvágy démonikus hatalom. Észre sem vesszük s már a fejünkbe szállt. Ilyenkor aztán elfelejtjük, hogy csak annyi hatalmunk van, amennyit Istentől kaptunk. János 19,10-11-ben Pilátusnak is világos értésére adja ezt Jézus. Azt gondoljuk, hogy hatalmunkban van a hatalom s ahelyett, hogy az Istentől kapott hatalommal Isten rendelése szerint élünk és szolgálunk, elkezdünk hatalmaskodni. Éreztetjük a hatalmunkat, megalázzuk a szolgálóinkat, szeszélyeskedünk, ugráltatjuk őket. Ilyenkor lesz a családfő porkoláb s a főnök hajcsár.

Ugyanakkor, mikor a mások életét pokollá tesszük, a magunkét paradicsommá szeretnők varázsolni. Persze testi paradicsommá, melyben az evés-ivás, dorbézlás a fő. Visszaélünk a hatalmunkkal a mások kárára s a magunk előnyére. Nem családtag, Isten hozzátartozója és szolgálóimmár a másik s nem felelős, számadásra kötelezett sáfár vagyok többé én. Mindez pedig azért van, mert elfelejtkezünk arról, hogy visszajön és számon kér az Úr. Pedig visszajön bizonytalán, csak az ideje bizonytalan. /46. v./ Épp akkor lep meg, mikor legkevésbé számítottunk rá.

Úgy élem-e szolgáló-életemet, mint aki mindennek tudatában van?

4. Mi a jutalmam?

Bibliás embernek mindig borsószik a háta, valahányszor Isten szolgálatával kapcsolatban jutalomról hall. Beszélünk ugyan arról, hogy Isten is fizet, de ezt rendszerint mindig csak arra értjük, hogy megfizet a bűneinkért. Elképzeltetlenség tartjuk, hogy az embernek valami érdeme lehetne Istennél, amiért majd a tenyerét tarthatja s várhatja a fizetséget. Bizonyos, hogy így is van. Jutalom a fizetség értelmében nincs, de az ajándék értelmében van. Nekem nincs jogom jutalmat követelni, de Istennek van joga ajándékot adni. Ebben az értelemben tehát

gondolhatok arra, hogy mit készít Isten kegyelme számomra akkorra, mikor majd leszáll az est és többé nem munkálkodhatom.

Mindenekelőtt az az ajándék vár a haszontalan, de megajándékozni szándékolt szolgálóra, hogy Isten mindenki munkáját értékeli. E világon nagy különbségek vannak a szolgálatban és azok értékelésében. Vannak reprezentatív s vannak jelentéktelen, szürke szolgálatok. Vannak körülömjénezettek és vannak észre nem vett senkik. Az egyik mutató a világóra számlapján, mindenki őt nézi, a másik egy kis csavar a műben, kiről tudomást sem vesznek. A nagy számonkéréskor kitűnik, hogy az Úr szemében minden szolgálat létfontosságú, az én napi munkám is. Ezért nem mér Isten eredményeken. Őt nem lehet szemképráztató sikerekkel megszedíteni, statisztikai bűvészzel félrevezetni, Ő mindenkinél csak a hűséget és bölcsességet nézi /42. v./, az eredményeknél pedig mindig figyelembe veszi, hogy kinek mit adott és mit vár tőle. /48b. v./

Értékelem-e én másban a kevésen való hűséget s a hűség szigorú mérlegén mérem-e a magam munkáját? Kitüntetésnek tartanám-e az új és több munkát?

5. Mi a büntetésem?

Sajnos, nem az az egyetlen kilátás, hogy Isten azokat, akik szeretetből és örömmel szolgáltak itt neki, új és több munkával jutalmazza meg. A mai szakasz utolsó versei arról beszélnek, hogy azoknak a szolgálóknak, akik nem állottak ellen a kísértéseknek s függetlenítették magukat uruktól, rettenetes büntetés lesz az osztályrészük. /46-48a. v./ Ez a büntetés már itt a földön utolér, de végleges formát majd csak az ítéletnapon kap. Az első csak nevelő büntetés, a másik már ítélet. Aki mindezt nem tudta, az közbeeső, nevelő büntetést kap /48a. v./, hogy tanuljon meg szolgálni az Úrnak, akinek azonban mindez nem használ, arra elkövetkezik az az ítélet, melyet az Úr itt a megkorbácsoltatás és felkoncoltatás képével ábrázol. Nem tudjuk, hogy milyen valóságot takarnak ezek a képek, az azonban bizonyos, hogy borzalmasat. Ez a szökött rabszolga sorsa. Ez vár mindenkire, aki nem hajlandó Istennek szolgálni, fellázad ellene, megszökik tőle, magát függetleníve éli világát. Ó, Uram, őrizz meg engem ettől!

A mai szakasz előtt is ugyanezekről a kérdésekről beszél Jézus. Pétert nyugtalanítja mindaz, amit hall s a 41. versben felteszi a kérdést: „Uram, nekünk mondod-é ezt a példázatot, vagy mindenkinek is?” Jézus nem felel kifejezetten Péter kérdésére, de mindabból, amit mond, világos, hogy ez a tanítványoknak szól elsősorban. Péter is így érezte, ezért kérdezte. Nekünk szól tehát mindez, Isten népének, a templomi gyülekezetnek, neked és nekem. Bár ne szólna hiába! Ámen.